

Postoje k politickým stranám

Technické parametry

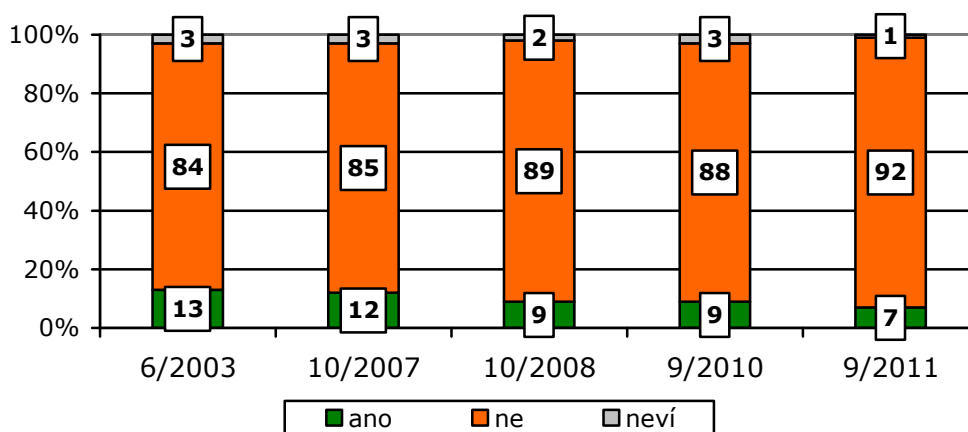
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2011, v11-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. – 12. 9. 2011</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>984</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.57, PV.87</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. října 2011</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

V září 2011 byly v rámci pravidelného šetření Naše společnost zkoumány názory občanů na politické strany.

V souvislosti se zkoumáním obecných postojů týkajících se politických stran je zajímavé zjistit, kolik lidí reálně uvažovalo, že by do politické strany vstoupilo.¹ Jak je vidět z následujícího grafu, o vstupu do politické strany v posledních deseti letech uvažovala pouze necelá desetina populace starší 15 let, 92 % občanů o této možnosti neuvažovalo (viz graf 5).

¹ Znění otázky: „Uvažoval jste někdy v posledních deseti letech o tom, že byste vstoupil do politické strany?“ Varianty odpovědí: ano, ne.

Graf 5. Úvahy o vstupu do politické strany v posledních deseti letech - časové srovnání

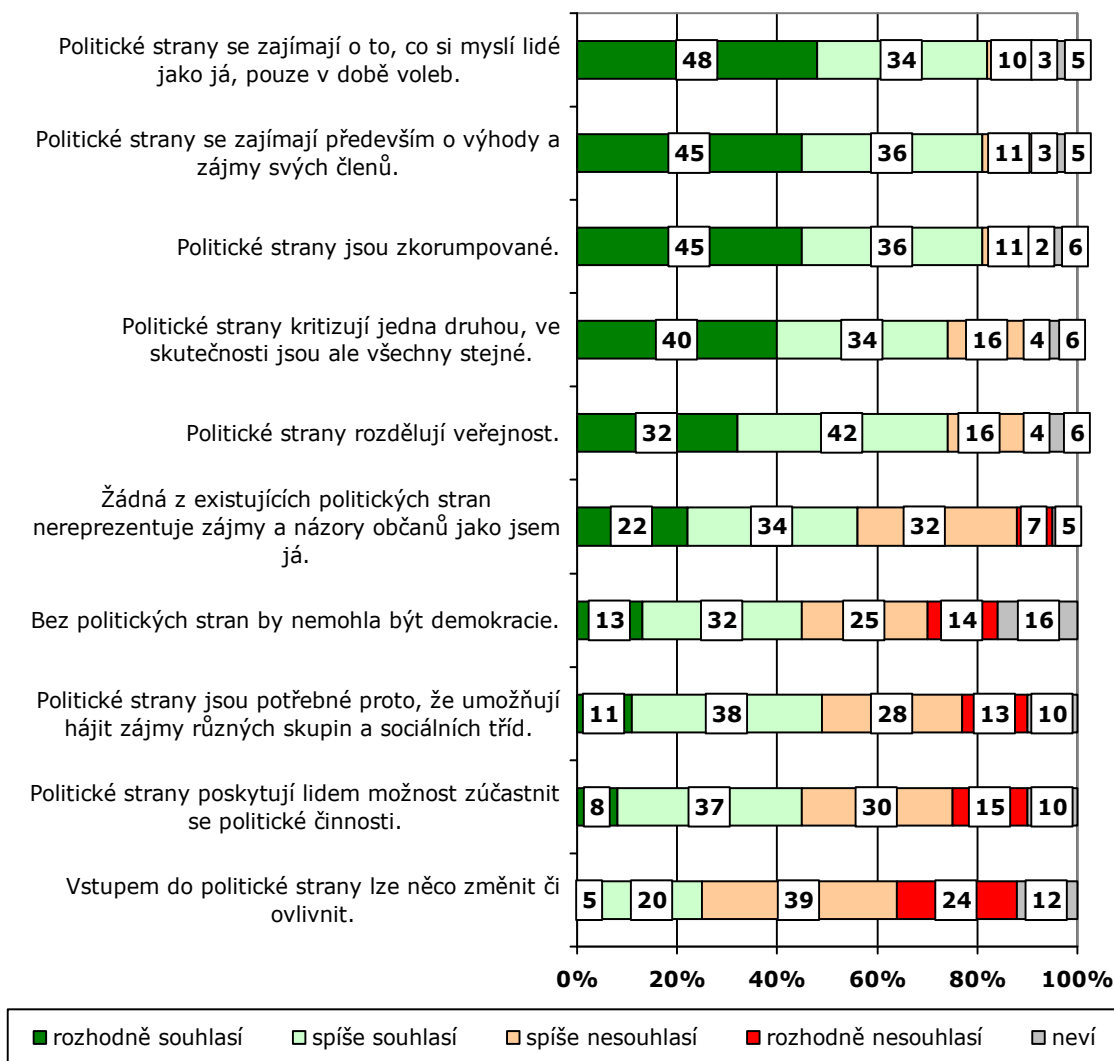
O vstupu do politické strany v posledních deseti letech častěji přemýšleli muži a ti, kteří deklarují dobrou životní úroveň. Rozdíly však nebyly příliš statisticky významné.

Další otázkou byly mapovány obecnější postoje k roli politických stran ve společnosti a v politickém procesu.² Největší míru souhlasu (kolem tří čtvrtin) získaly výroky, které vymezují politické strany jako uskupení uzavřená (zajímají se o to, co si myslí lidé jako já, pouze v době voleb – souhlas 82 %; zajímají se především o výhody a zájmy svých členů – souhlas 81 %) a spojená s negativním chováním (politické strany jsou zkorumpované – souhlas 81 %; politické strany rozdělují veřejnost – oboje souhlas 74 %). Tři čtvrtiny lidí i přes diskusi ve veřejném prostoru nevnímají strany jako rozdílné (politické strany kritizují jedna druhou, ve skutečnosti jsou ale všechny stejné – souhlas 74 %).

Nicméně ani výroky, které definovaly politické strany jako prvek fungující demokracie, nejsou odmítány, ovšem nezískaly tak vysokou míru souhlasu. Potřebnost stran jako zastánců zájmů různých skupin a tříd vnímá polovina obyvatel, o něco méně než polovina (45 %) se domnívá, že by bez nich nemohla být demokracie. Podobný podíl si myslí, že dávají lidem možnost participace na politickém životě, ovšem již méně občanů je přesvědčeno, že vstupem do strany je možné něco změnit, a to alarmujících 25 %.

Zajímavé je, že i když lidé ve většině souhlasí, že strany jsou potřebné, aby hájily zájmy různých skupin a společenských tříd, více než polovina občanů si myslí, že žádná ze stran nereprezentuje právě ty jejich zájmy (viz graf 6).

² Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte či nesouhlasíte s následujícími výroky?“ (výroky v plném znění viz graf 6 a tabulka 1). Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí.

Graf 6. Postoje k politickým stranám

S výrokem, že politické strany nereprezentují zájmy lidí, souhlasili především lidé šedesátiletí a starší, nesouhlas projevovali častěji vysokoškolsky vzdělaní lidé a lidé s dobrou životní úrovní. Politické strany jako záruku demokracie oceňují častěji mladší lidé (do 30 let), vysokoškoláci a lidé s dobrou životní úrovní. Lidé s vyšším vzděláním a lepší životní úrovní také častěji věří, že vstupem do politiky lze něco změnit.

V meziročním srovnání došlo k zásadnímu zhoršení hodnocení téměř u všech položek. Nejvýrazněji se tato skutečnost projevila téměř dvacetiprocentním poklesem podílu lidí, kteří věří, že vstupem do politické strany je možné něco změnit. Významný pokles souhlasu byl zaznamenán také u výroků, že bez politických stran by nemohla být demokracie (- 10 %) a že politické strany jsou potřebné, protože umožňují hájit zájmy různých skupin společnosti (- 11 %). Podobně narostl podíl lidí, kteří se domnívají, že všechny strany jsou stejné (viz tabulku 1 na následující straně).

Tabulka 1. Postoje k politickým stranám – časové srovnání (v %)

	3/2005		10/2007		10/2008		9/2010		9/2011	
	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
Politické strany se zajímají o to, co si myslí lidé jako já, pouze v době voleb.	84	11	82	15	80	15	78	17	82	13
Politické strany se zajímají především o výhody a zájmy svých členů.	80	14	78	16	70	23	76	18	81	14
Politické strany jsou zkorumpované.	70	15	71	17	76	13	73	16	81	13
Politické strany rozdělují veřejnost.	63	27	76	17	71	21	73	21	74	20
Politické strany kritizují jedna druhou, ve skutečnosti jsou ale všechny stejné.	73	22	70	26	69	26	65	30	74	20
Politické strany jsou potřebné proto, že umožňují hájit zájmy různých skupin a sociálních tříd.	55	34	55	33	63	26	60	32	49	41
Bez politických stran by nemohla být demokracie.	55	29	49	33	52	32	55	31	45	39
Politické strany poskytují lidem možnost zúčastnit se politické činnosti.	42	48	51	39	61	27	52	41	45	45
Žádná z existujících politických stran nereprezentuje zájmy a názory občanů jako jsem já.	59	36	50	45	50	44	48	47	56	39
Vstupem do politické strany lze něco změnit či ovlivnit.	29	59	33	53	40	48	42	48	25	63

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi *nevím*. + je součtem variant odpovědi „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, - je součtem variant odpovědi „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“.